

Η ψυχή μετά τον θάνατο (Οσιος Ιωάννης Μαξίμοβιτς)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 4 Οκτωβρίου, 2018

(Άναλυση τοῦ λόγου περὶ θανάτου τοῦ Ἅγιου Ιωάννου Μαξίμοβιτς)

Οι πρώτες δύο ήμέρες μετὰ τὸ θάνατο

Γιὰ διάστημα δύο ήμερῶν ἡ ψυχὴ ἀπολαύει σχετικῆς ἐλευθερίας καὶ ἔχει δυνατότητα νὰ ἐπισκεφθεῖ τόπους ποὺ τῆς ἦταν προσφιλεῖς στὸ παρελθόν, ἀλλὰ τὴν Τρίτη ήμέρα μετακινεῖται σὲ ἄλλες σφαῖρες.

Ἐδῶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης ἀπλῶς ἐπαναλαμβάνει τὴ διδασκαλία ποὺ ἡ Ἐκκλησία ἤδη γνωρίζει ἀπὸ τὸν 4ο αἰώνα, ὅταν ὁ ἄγγελος ποὺ συνόδευσε τὸν Ἅγ. **Μακάριο Άλεξανδρείας** στὴν ἔρημο, τοῦ εἶπε, θέλοντας νὰ ἐρμηνεύσει τὴν ἐπιμνημόσυνη δέηση τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τοὺς νεκροὺς τὴν Τρίτη ήμέρα μετὰ θάνατο:

«Ὄταν γίνεται ἡ προσφορὰ τῆς ἀναίμακτης θυσίας (μνημόσυνο στὴ θεία λειτουργία) στὴν Ἐκκλησία τὴν τρίτη ήμέρα, ἡ ψυχὴ τοῦ κεκοιμημένου δέχεται ἀπὸ τὸν φύλακα ἄγγελό της ἀνακούφιση γιὰ τὴ λύπη ποὺ αἰσθάνεται λόγω τοῦ χωρισμοῦ της ἀπὸ τὸ σῶμα... Στὸ διάστημα τῶν δύο πρώτων ήμερῶν ἐπιτρέπεται στὴν ψυχὴ νὰ περιπλανηθεῖ στὸν κόσμο, ὁπουδήποτε ἐκείνη ἐπιθυμεῖ, μὲ τὴ συντροφιὰ τῶν ἀγγέλων ποὺ τὴ συνοδεύουν. Ως ἐκ τούτου ἡ ψυχὴ, ἐπειδὴ ἀγαπᾶ τὸ σῶμα, μερικὲς φορὲς περιφέρεται στὸ οἴκημα στὸ ὅποιο τὸ σῶμα της εἶχε σαβανωθεῖ, περνώντας ἔτσι δύο ήμέρες ὅπως ἔνα πουλὶ ποὺ γυρεύει τὴ φωλιά του. Ἀλλὰ ἡ ἐνάρετη ψυχὴ πλανιέται σὲ ἐκεῖνα τὰ μέρη στὰ ὅποια συνήθιζε νὰ πράττει ἀγαθὰ ἔργα. Τὴν τρίτη ήμέρα, Ἐκεῖνος ὁ Ὁποῖος ἀνέστη ὁ Ἱδιος τὴν τρίτη ήμέρα ἀπὸ τοὺς νεκροὺς καλεῖ τὴν ψυχὴ τοῦ Χριστιανοῦ νὰ μιμηθεῖ τὴ δική Του ἀνάσταση, νὰ ἀνέλθει στοὺς Οὐρανοὺς ὅπου θὰ λατρεύει τὸ Θεὸ δόλων».

Στὴν Ὁρθόδοξη νεκρώσιμη ἀκολουθίᾳ, ὁ Ἅγ. **Ιωάννης ὁ Δαμασκηνὸς** περιγράφει παραστατικὰ τὴν κατάσταση τῆς ψυχῆς ἡ ὁποία, ἔχοντας μὲν ἀφήσει τὸ σῶμα ἀλλὰ παραμένοντας στὴ γῆ, εἶναι ἀνίκανη νὰ ἐπικοινωνήσει μὲ τοὺς ἀγαπημένους της τοὺς ὁποίους βλέπει: «Οἵμοι, οἵνον ἀγῶνα ἔχει ἡ ψυχὴ χωριζόμενη ἐκ τοῦ σώματος! Οἵμοι, πόσα δακρύει τότε, καὶ οὐχ ὑπάρχει ὁ ἐλεῶν αὐτήν! Πρὸς τοὺς ἀγγέλους τὰ ὅμματα ρέπουσα, ἄπρακτα καθικετεύει πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τὰς χεῖρας ἐκτείνουσα, οὐκ ἔχει τὸν βοηθοῦντα. Διό, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, ἐννοήσαντες ἡμῶν τὸ βραχύ της ζωῆς, τῷ μεταστᾶντι τὴν ἀνάπαυσιν, παρὰ Χριστοῦ αἰτησώμεθα, καὶ ταῖς ψυχαῖς

ήμων τὸ μέγα ἔλεος».

Σὲ γράμμα του πρὸς τὸν ἀδελφὸν μιᾶς ἀποθυήσκουσας γυναίκας, ὁ Ὅσιος Θεοφάνης ὁ Ἔγκλειστος γράφει: «Ἡ ἀδελφὴ σου δὲν θὰ πεθάνει. Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου πεθαίνει, ἀλλὰ ἡ προσωπικότητά του συνεχίζει νὰ ζεῖ. Ἀπλῶς μεταφέρεται σὲ μία ἄλλη τάξη ζωῆς... Δὲν εἶναι ἐκείνη ποὺ θὰ βάλουν στὸν τάφο. Ἐκείνη βρίσκεται σὲ ἔναν ἄλλο τόπο ὅπου θὰ εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἴδιο ζωντανὴ ὅσο καὶ τώρα. Τὶς πρῶτες ὥρες καὶ ἡμέρες θὰ βρίσκεται γύρω σου. Μόνο ποὺ δὲν θὰ λέει τίποτα καὶ ἐσὺ δὲν θὰ μπορεῖς νὰ τὴν δεῖς. Θὰ εἶναι ὅμως ἀκριβῶς ἐδῶ. Νὰ τὸ ἔχεις αὐτὸ στὸ νοῦ σου. Ἐμεῖς ποὺ μένουμε πίσω θρηνοῦμε γιὰ τοὺς κεκοιμημένους, ὅμως γιὰ ἐκείνους τὰ πράγματα εἶναι ἀμέσως πιὸ εὔκολα. Εἶναι πιὸ εύτυχισμένοι στὴ νέα κατάσταση. Ὄσοι ἔχουν πεθάνει καὶ κατόπιν ἐπαναφέρθηκαν στὸ σῶμα διαπίστωσαν ὅτι τὸ σῶμα ἦταν μία πολὺ στενάχωρη κατοικία. Καὶ ἡ ἀδελφὴ σου θὰ αἰσθάνεται ἔτσι. Εἶναι πολὺ καλύτερα ἐκεῖ, καὶ ἐμεῖς νοιώθουμε ὀδύνη σὰν νὰ τῆς ἔχει συμβεῖ κάτι ἀπίστευτα κακό! Θὰ μᾶς κοιτάζει καὶ σίγουρα θὰ μένει κατάπληκτη μὲ τὴν ἀντίδρασή μας».

Θὰ πρέπει νὰ ἔχουμε ὑπόψη ὅτι ἡ ἀνωτέρω περιγραφὴ τῶν πρώτων δύο ἡμερῶν τοῦ θανάτου ἀποτελεῖ γενικὸ κανόνα, ὁ ὁποῖος κατὰ κανένα τρόπο δὲν ἰσχύει σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις. Πράγματι τὰ περισσότερα παραδείγματα ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη γραμματεία, δὲν συνάδουν μὲ αὐτὸν τὸν κανόνα, καὶ ὁ λόγος εἶναι φανερός: οἱ ἄγιοι, μὴν ἔχοντας καμιὰ ἀπολύτως προσκόλληση στὰ ἐγκόσμια καὶ ζώντας σὲ διαρκῆ προσδοκία τῆς ἀναχώρησής τους γιὰ τὴν ἄλλη ζωή, δὲν ἐλκύονται καν ἀπὸ τὸν τόπους ὅπου ἔπρατταν τὰ ἀγαθὰ τοὺς ἔργα ἀλλὰ ξεκινοῦν ἀμέσως τὴν ἀνοδό τους στοὺς Οὐρανούς. Ἀλλοι, ξεκινοῦν τὴν ἀνοδό τους πρὶν τὸ τέλος τῶν δύο ἡμερῶν γιὰ κάποιον εἰδικὸ λόγο ποὺ μόνον ἡ Θεία Πρόνοια γνωρίζει. Απὸ τὴν ἄλλη οἱ σύγχρονες «μεταθανάτιες» ἐμπειρίες, ἀτελεῖς καθὼς εἶναι, ἀνήκουν ὅλες στὸν ἔξῆς κανόνα: ἡ «ἐξωσωματικὴ» κατάσταση ἀποτελεῖ μόνο τὸ ξεκίνημα τῆς ἀρχικῆς περιόδου ἀσώματης «περιπλάνησης» τῆς ψυχῆς στοὺς τόπους τῶν ἐπιγείων δεσμῶν της. Ὅμως κανεὶς ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους δὲν ἔχει παραμείνει νεκρὸς γιὰ ἀρκετὸ χρονικὸ διάστημα, ἔστω μέχρι νὰ συναντήσει τοὺς ἀγγέλους ποὺ πρόκειται νὰ τὸν συνοδεύσουν.

Μερικοὶ ἐπικριτὲς τῆς Ὁρθόδοξης διδασκαλίας γιὰ τὴν μετὰ θάνατον ζωή, θεωροῦν ὅτι τέτοιες ἀποκλίσεις ἀπὸ τὸ γενικὸ κανόνα γιὰ τὴν μεταθανάτια ἐμπειρία ἀποδεικνύουν τὴν ὑπαρξὴ «ἀντιφάσεων» στὴν Ὁρθόδοξη διδασκαλία. Αύτοὶ οἱ ἐπικριτὲς ὅμως εἶναι ἀπλῶς καὶ μόνο προσκολλημένοι στὶς «κατὰ γράμμα» ἔρμηνεις. Ἡ περιγραφὴ τῶν πρώτων δύο ἡμερῶν, καθὼς καὶ τῶν ἐπομένων, σὲ καμιὰ περίπτωση δὲν ἀποτελεῖ κάποια μορφὴ δόγματος. Εἶναι ἀπλῶς ἐνα «μοντέλο», τὸ ὁποῖο μάλιστα ἐκφράζει τὴν πιὸ συνηθισμένη χρονικὴ σειρὰ τῶν ἐμπειριῶν τῆς ψυχῆς μετὰ τὸν θάνατο. Οἱ πολλὲς περιπτώσεις, τόσο στὴν Ὁρθόδοξη γραμματεία ὅσο καὶ στὶς ἀναφορὲς σύγχρονων σχετικῶν ἐμπειριῶν, ὅπου οἱ νεκροὶ ἔχουν

στιγμιαία έμφανιστεῖ στοὺς ζωντανοὺς μέσα στὴν πρώτη ἢ τὶς δύο πρῶτες ἡμέρες μετὰ τὸ θάνατο, μερικὲς φορὲς σὲ ὄνειρα, εἴναι παραδείγματα ποὺ ἐπαληθεύουν τὸ ὅτι ὅντος ἡ ψυχὴ συνήθως παραμένει κοντὰ στὴ γῆ γιὰ κάποια σύντομη χρονικὴ περίοδο. Κατὰ τὴν τρίτη ἡμέρα, καὶ συχνὰ πιὸ πρίν, ἡ περίοδος αὐτὴ φθάνει στὸ τέλος της.

Τὰ τελώνια

Τὴν ὥρα αὐτὴ (τὴν τρίτη ἡμέρα), ἡ ψυχὴ διέρχεται ἀπὸ λεγεῶνες πονηρῶν πνευμάτων ποὺ παρεμποδίζουν τὴν πορεία της καὶ τὴν κατηγοροῦν γιὰ διάφορες ἀμαρτίες, στὶς ὁποῖες αὐτὰ τὰ ἴδια τὴν εἶχαν παρασύρει. Σύμφωνα μὲ διάφορες θεϊκὲς ἀποκαλύψεις ὑπάρχουν εἴκοσι τέτοια ἐμπόδια, τὰ ἐπονομαζόμενα «τελώνια», σὲ καθένα ἀπὸ τὰ ὁποῖα περινᾶ ἀπὸ δοκιμασία κάθε μορφὴ ἀμαρτίας. Ἡ ψυχὴ ἀφοῦ περάσει ἀπὸ ἔνα τελώνιο, συναντᾶ τὸ ἐπόμενο, καὶ μόνον ἀφοῦ ἔχει διέλθει ἐπιτυχῶς ἀπὸ ὅλα τὰ τελώνια μπορεῖ ἀν συνεχίσει τὴν πορεία της χωρὶς νὰ ἀπορριφθεῖ βιαίως στὴ γέεννα. Τὸ πόσο φοβερὸί εἴναι αὐτοὶ οἱ δαίμονες καὶ τὰ τελώνια τους φαίνεται στὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἴδια ἡ Παναγία, ὅταν πληροφορήθηκε ἀπὸ τὸν Ἀρχάγγελο Γαβριὴλ τὸν ἐπικείμενο θάνατό Της, ἰκέτευσε τὸν Υἱό Της νὰ διασώσει τὴν ψυχὴ Της ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς δαίμονες καὶ ἀπαντώντας στὴν προσευχὴν Της, ὁ ἴδιος ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐμφανίστηκε ἀπὸ τοὺς Οὐρανοὺς γιὰ νὰ παραλάβει τὴν ψυχὴ τῆς Πανάγιου Μητρός Του καὶ νὰ τὴν ὀδηγήσει στοὺς Οὐρανούς. Φοβερὴ εἴναι πράγματι, ἡ τρίτη ἡμέρα γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀπελθόντος, καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἡ ψυχὴ ἔχει **ἰδιαίτερη ἀνάγκη τότε ἀπὸ προσευχὴς γιὰ τὴν σωτηρία της**.

Σύντομα, μετὰ τὸν θάνατο, ἡ ψυχὴ πράγματι βιώνει μία κρίση, τὴ **Μερικὴ Κρίση**, ὡς τελικὴ συγκεφαλαίωση τοῦ «ἀօράτου πολέμου» ποὺ ἔχει διεξαγάγει ἢ ποὺ ἀπέτυχε νὰ διεξαγάγει, στὴν ἐπίγεια ζωὴ κατὰ τῷ πεπτωκότων πνευμάτων. Συνεχίζοντας τὴν ἐπιστολή του πρὸς τὸν ἀδελφό τῆς ἀποθυήσκουσας γυναίκας, ὁ **Ὄσιος Θεοφάνης ὁ ἔγκλειστος** γράφει:

«Λίγο μετὰ τὸ θάνατο, ἡ ψυχὴ ἀρχίζει ἔναν ἀγώνα γιὰ νὰ καταφέρει νὰ διέλθει ἀπὸ τὰ τελώνια. Στὸν ἀγώνα της ἡ ἀδελφὴ σου χρειάζεται βοήθεια! Θὰ πρέπει νὰ στρέψεις ὅλη σου τὴν προσοχὴ καὶ ὅλη σου τὴν ἀγάπη γι' αὐτὴν στὸ πῶς θὰ τὴν βοηθήσεις. Πιστεύω πῶς ἡ μεγαλύτερη ἔμπρακτη ἀπόδειξη τῆς ἀγάπης σου θὰ εἴναι νὰ ἀφήσεις τὴν φροντίδα τοῦ νεκροῦ της σώματος στοὺς ἄλλους, νὰ ἀποχωρήσεις καί, μένοντας μόνος σου ὁποδήποτε μπορεῖς, **νὰ βυθιστεῖς σὲ προσευχὴ γιὰ τὴν ψυχὴ της**, γιὰ τὴ νέα κατάσταση στὴν ὁποία βρίσκεται καὶ γιὰ τὶς καινούριες, ἀπροσδόκητες ἀνάγκες της. Συνέχισε τὴν ἀκατάπαυστη ἱκεσία σου στὸν Θεὸν γιὰ **ἔξι ἔβδομάδες καὶ περισσότερο**. Ὁταν πέθαινε ἡ Ὄσια Θεοδώρα, τὸ σακούλι ἀπὸ τὸ ὅποιο πῆραν χρυσὸ οἱ ἄγγελοι γιὰ νὰ τὴ γλιτώσουν ἀπὸ τὰ τελώνια ἥταν οἱ προσευχὲς τοῦ πνευματικοῦ της πατέρα. Ἐτσι θὰ γίνει καὶ μὲ τὶς δικές σου προσευχές. Μὴν παραλείψεις νὰ κάνεις ὅσα σοῦ εἴπα. Αὐτὸ εἴναι ἡ πραγματικὴ

ἀγάπη».

Τὸ «σακούλι» ἀπὸ τὸ ὄποιο πῆραν «χρυσὸ» οἱ ἄγγελοι καὶ «ἐξόφλησαν τὰ χρέη» τῆς Ὁσίας Θεοδώρας στὰ τελώνια ἔχει συχνὰ παρανοηθεῖ ἀπὸ κάποιους ἐπικριτὲς τῆς Ὁρθόδοξης διδασκαλίας. Μερικὲς φορὲς συγκρίνεται μὲ τὴ λατινικὴ ἔννοια τοῦ «πλεονάσματος χάριτος» τῶν ἀγίων. Στὴν περίπτωση αὐτή, τέτοιοι ἐπικριτὲς ἐρμηνεύουν κατὰ γράμμα τὰ Ὁρθόδοξα κείμενα.

Σὲ τίποτε ἄλλο δὲν ἀναφέρεται τὸ παραπάνω ἀπόσπασμα παρὰ στὶς **προσευχὲς τῆς Ἑκκλησίας** γιὰ τοὺς ἀναπαυθέντες καὶ εἰδικότερα στὶς προσευχὲς ἐνὸς ἀγίου ἀνθρώπου καὶ πνευματικοῦ πατέρα. Εἴναι σχεδὸν περιττὸ νὰ ποῦμε ὅτι ὅλες αὐτὲς οἱ περιγραφὲς ἔχουν μεταφυσικὴ ἔννοια.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἑκκλησία θεωρεῖ τὴ διδασκαλία περὶ τελωνίων τόσο σημαντική, ὥστε ἔχει συμπεριλάβει σχετικὲς ἀναφορὲς σὲ πολλὲς ἀπὸ τὶς ἀκολουθίες της, μερικὲς ἐκ τῶν ὄποιων ἀναφέρονται στὸ κεφάλαιο περὶ τελωνίων. Εἰδικότερα, ἡ Ἑκκλησία θεωρεῖ ἴδιαιτέρως ἀπαραίτητο νὰ συνοδεύει μὲ αὐτὴν τὴ διδασκαλία κάθε τέκνο της ποὺ ἀποθνήσκει. Στὸν «Καιόνα γιὰ τὴν Ἀναχώρηση τῆς Ψυχῆς», ποὺ διαβάζεται ἀπὸ τὸν ιερέα στὸ νεκρικὸ κρεβάτι κάθε πιστοῦ, ὑπάρχουν τὰ παρακάτω τροπάρια:

«Καθὼς φεύγω ἀπὸ τὴ γῆ, ἀξίωσέ με νὰ διέλθω ἀνεμπόδιστα ἀπὸ τὸν ἄρχοντα τοῦ ἀέρα, τὸ διώκτη καὶ βασανιστή, ἐκεῖνον ποὺ ὡς ἄδικος ἀνακριτὴς στέκεται πάνω στοὺς φοβεροὺς δρόμους». (4η Ωδὴ)

«὾ Πανένδοξε Θεοτόκε, ὁδήγησέ με εἰς τοὺς Οὐρανούς, στὰ ιερὰ καὶ πολύτιμα χέρια τῶν ἀγίων ἀγγέλων ὥστε, προστατευμένος μέσα στὰ φτερά τους, νὰ μὴν ἀντικρύσω τὴ ρυπαρή, ἀποκρουστικὴ καὶ σκοτεινὴ μορφὴ τῶν δαιμόνων». (6η Ωδὴ)

«὾ Άγια Θεοτόκε, Ἐσὺ ἡ Ὄποια γέννησες τὸν Παντοδύναμο Κύριο, ἀπομάκρυνε ἀπὸ ἐμένα τὸν ἄρχοντα τῶν φοβερῶν τελωνίων, τὸν κυβερνήτη τοῦ κόσμου, ὅταν φθάσει ἡ στιγμὴ τοῦ θανάτου μου, ὥστε νὰ Σὲ δοξολογῶ αἰωνίως». (8η Ωδὴ)

Κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπο, τὰ λόγια τῆς Ἑκκλησίας προετοιμάζουν τὸν ἀποθνήσκοντα Ὁρθόδοξο Χριστιανὸ γιὰ τὶς δοκιμασίες ποὺ θὰ συναντήσει μπροστά του.

Οἱ σαράντα ἡμέρες

Κατόπιν, ἔχοντας ἐπιτυχῶς διέλθει ἀπὸ τὰ τελώνια καὶ ὑποκλιθεῖ βαθιὰ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἡ ψυχὴ γιὰ διάστημα τριάντα ἐπτὰ ἐπιπλέον ἡμερῶν ἐπισκέπτεται τὶς οὐράνιες κατοικίες καὶ τὶς ἀβύσσους τῆς κολάσεως, μὴ γνωρίζοντας ἀκόμα ποῦ θὰ παραμείνει, καὶ μόνον τὴν τεσσαρακοστὴ ἡμέρα καθορίζεται ἡ θέση στὴν ὁποία θὰ βρίσκεται μέχρι τὴν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν.

Σίγουρα δὲν είναι παράξενο ότι ή ψυχή, ἔχοντας διέλθει ἀπὸ τὰ τελώνια καὶ παύσει μιὰ γιὰ πάντα κάθε σχέση μὲ τὰ ἐπίγεια, εἰσάγεται στὸν ἀληθινὰ ἄλλο κόσμο, σὲ ἔνα τμῆμα τοῦ ὅποιου θὰ παραμείνει αἰωνίως. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀποκάλυψη τοῦ Ἀγγέλου στὸν **Άγ. Μακάριο Άλεξανδρείας**, ἡ εἰδικὴ ἐπιμνημόσυνη δέηση ὑπὲρ τῶν ἀπελθόντων τὴν ἔνατη ἡμέρα μετὰ τὸν θάνατο (πέραν τοῦ γενικοῦ συμβολισμοῦ τῶν ἐννέα ἀγγελικῶν ταγμάτων) πραγματοποιεῖται ἐπειδὴ μέχρι τότε παρουσιάζονται στὴν ψυχὴ τὰ θαυμάσια του Παραδείσου, καὶ μόνον κατόπιν αὐτοῦ, γιὰ τὸ ὑπόλοιπο τῶν σαράντα ἡμερῶν, τῆς παρουσιάζονται τὰ μαρτύρια καὶ τὰ φρικτά τῆς κολάσεως, πρὶν τοποθετηθεῖ τὴν τεσσαρακοστὴ ἡμέρα στὴ θέση στὴν ὥποια θὰ ἀναμένει τὴν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν καὶ τὴν Τελικὴ Κρίση. Θὰ πρέπει καὶ πάλι νὰ τονίσουμε ότι οἱ ἀναφερόμενοι ἀριθμοὶ ἀποτελοῦν γενικὸ κανόνα ἡ «μοντέλο» τῆς μεταθανάτιας πραγματικότητας, καὶ ἀναμφισβήτητα δὲν ὀλοκληρώνουν ὅλες οἱ ψυχὲς τῶν ἀπελθόντων τὴν πορεία τους ἀκριβῶς σύμφωνα μὲ τὸν «κανόνα». Γνωρίζουμε σαφῶς ότι ή Όσία Θεοδώρα, στὴν πραγματικότητα, ὀλοκλήρωσε τὸ «γύρο τῆς κολάσεως» ἀκριβῶς τὴν τεσσαρακοστὴ ἡμέρα, σύμφωνα μὲ τὴ γήινη μέτρηση τοῦ χρόνου.

‘Η κατάσταση τῶν ψυχῶν μέχρι τὴν Τελικὴ Κρίση

Μερικὲς ψυχὲς βρίσκονται (μετὰ τὶς σαράντα ἡμέρες) σὲ μία κατάσταση **πρόγευσης** τῆς αἰώνιας ἀγαλλίασης καὶ μακαριότητας, ἐνῶ ἄλλες σὲ μία κατάσταση τρόμου ἔξαιτίας τῶν αἰώνιων μαρτυρίων τὰ ὥποια θὰ ὑποστοῦν πλήρως μετὰ τὴν Τελικὴ Κρίση. **Μέχρι τότε ἔξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει δυνατότητα ἀλλαγῆς τῆς κατάστασής τους, ίδιαιτέρως μέσω τῆς ὑπὲρ αὐτῶν προσφορᾶς τῆς Άναστασίας (μνημόσυνο στὴ Θεία Λειτουργία), καὶ παρομοίως μέσω ἄλλων προσευχῶν.**

Τὰ ὄφέλη τῆς προσευχῆς, τόσο τῆς κοινῆς όσο καὶ τῆς ἀτομικῆς γιὰ τὶς ψυχὲς ποὺ βρίσκονται στὴν κόλαση, ἔχουν περιγραφεῖ σὲ πολλοὺς βίους Ἅγιους καὶ ἀσκητῶν καθὼς καὶ σὲ Πατερικὰ κείμενα. Στὸ βίο τῆς μάρτυρος τοῦ Ζου αἰώνα Περπετούας, γιὰ παράδειγμα, διαβάζουμε ότι ἡ κατάσταση τῆς ψυχῆς τοῦ ἀδελφοῦ της Δημοκράτη τῆς ἀποκαλύφθηκε μὲ τὴν εἰκόνα μίας στέρνας γεμάτης νερό, ἡ ὥποια ἦταν ὅμως τόσο ψηλὰ ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ τὴ φτάσει ἀπὸ τὸν ρυπαρό, καντὸ τόπο ὅπου ἦταν περιορισμένος. Χάρη στὴν ὀλόθερμη προσευχὴ τῆς Περπετούας ἐπὶ μία ὀλόκληρη ἡμέρα καὶ υύχτα ὁ Δημοκράτης ἔφτασε τὴ στέρνα καὶ τὸν εἶδε νὰ βρίσκεται σὲ ἔναν φωτεινὸ τόπο. Ἀπὸ αὐτὸ ἡ Περπετούα κατάλαβε ότι ὁ ἀδελφός της εἶχε ἀπελευθερωθεῖ ἀπὸ τὰ δεινά τῆς κολάσεως.

Στὸ βίο μίας ἀσκήτριας ποὺ πέθαινε μόλις τὸν 20ο αἰώνα ἀναφέρεται μία παρόμοια περίπτωση. Πρόκειται γιὰ τὴ Όσία Άθανασία (Άναστασία Λογκάτσεβα), πινευματικὴ θυγατέρα τοῦ Όσίου Σεραφεὶμ τοῦ Σάρωφ. Ὁπως διαβάζουμε στὸ βίο της: «*Η Άναστασία εἶχε ἔναν ἀδελφὸ ποὺ τὸν ἔλεγαν Παῦλο. Ο Παῦλος κάποτε ἦταν μεθυσμένος καὶ κρεμάστηκε. Κι ἡ Άναστασία ἀποφάσισε νὰ προσευχηθεῖ πολὺ γιὰ*

τὸν ἀδελφό της. Μετὰ τὸ θάνατό του, ἡ Ἀναστασία πῆγε στὸ μοναστήρι Ντιβέγιεβο, τοῦ Ὁσίου Σεραφείμ, γιὰ νὰ μάθει τί ἀκριβῶς ἔπρεπε νὰ κάνει, ὥστε νὰ βελτιωθεῖ ἡ κατάσταση τοῦ ἀδελφοῦ της, ὁ ὅποιος ἔδωσε τέλος στὴν ζωὴν του μὲ τρόπο δυσσεβῆ καὶ ἀτιμωτικό... Ἡθελε νὰ συναντήσει τὴν Πελαγία Ἰβάνοβνα καὶ νὰ ζητήσει τὴν συμβουλή της... Ἡ Ἀναστασία ἐπισκέψθηκε τὴν Πελαγία. Ἐκείνη τῆς εἶπε νὰ κλειστεῖ στὸ κελὶ της σαράντα μέρες, νὰ προσευχηθεῖ καὶ νὰ νηστέψει γιὰ τὸν ἀδελφό της καὶ κάθε μέρα νὰ λέει ἑκατὸν πενήντα φορές: «Ὑπεραγία Θεοτόκε, ἀνάπαυσον τὸν δοῦλον σου».

Όταν συμπληρώθηκαν οἱ σαράντα ἡμέρες, ἡ Ἀναστασία εἶδε ἔνα ὄραμα. Βρέθηκε μπροστὰ σὲ μία ἄβυσσο. Στὸ βάθος της ἦταν ἔνας βράχος ἀπὸ αἷμα. Πάνω στὸ βράχο κείτονταν δύο ἄνδρες μὲ σιδερένιες ἀλυσίδες στὸ λαιμό τους. Ὁ ἔνας ἦταν ὁ ἀδελφός της.

Ἡ Ἀναστασία διηγήθηκε τὸ ὄραμα στὴν Πελαγία καὶ κείνη τῆς εἶπε νὰ συνεχίσει τὴν νηστεία καὶ τὴν προσευχή.

Τελείωσαν κι ἄλλες σαράντα ἡμέρες μὲ νηστεία καὶ προσευχὴ κι ἡ Ἀναστασία εἶδε τὸ ᾕδιο ὄραμα. Ἡ ᾕδια ἄβυσσος κι ὁ βράχος πάνω στὸν ὅποιο βρίσκονταν οἱ δύο ἄνδρες μὲ ἀλυσίδες στὸ λαιμό τους. Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως ὁ ἀδελφός της ἦταν ὄρθιος. Περπατοῦσε πάνω στὸ βράχο, ἔπεφτε καὶ ξανασηκωνόταν. Οἱ ἀλυσίδες ἦταν ἀκόμα στὸ λαιμό του.

Ἡ Πελαγία Ἰβάνοβνα, στὴν ὁποία κατέφυγε καὶ πάλι ἡ Ἀναστασία, τῆς εἶπε νὰ ἐπαναλάβει τὴν ᾕδια ἄσκηση γιὰ τρίτη φορά.

Όταν τελείωσε καὶ τὸ τρίτο σαρανταήμερο τῆς νηστείας καὶ τῆς προσευχῆς, ἡ Ἀναστασία ξαναεῖδε τὸ ᾕδιο ὄραμα. Ἡ ᾕδια ἄβυσσος, ὁ ᾕδιος βράχος. Τώρα ὅμως πάνω στὸ βράχο ἦταν μόνο ἔνας ἄνδρας, ἄγνωστός της. Ὁ ἀδελφός της εἶχε ἀπελευθερωθεῖ ἀπὸ τὰ δεσμά. Δὲ φαίνονταν πουθενά. Ὁ ἄγνωστος ἄνδρας ἀκούστηκε νὰ λέει: «Εἶσαι τυχερὸς ἐσύ. Ἐχεις πολὺ ἰσχυροὺς μεσίτες στὴ γῆ».

Ἡ Ἀναστασία ἀνέφερε στὴν Πελαγία Ἰβάνοβνα τὸ τρίτο ὄραμά της καὶ ἐκείνη τῆς ἀπάντησε:

«Ο ἀδελφός σου λυτρώθηκε ἀπὸ τὰ βάσανα. Δὲν μπῆκε ὅμως στὴ μακαριότητα τοῦ Παραδείσου».

Πολλὰ παρόμοια περιστατικὰ ἀναφέρονται σὲ βίους Ὁρθοδόξων Ἅγιων καὶ ἀσκητῶν. Σὲ περίπτωση ποὺ κάποιος ἔχει τὴν τάση νὰ ἐρμηνεύει κατὰ γράμμα τέτοια ὄράματα, ἵσως θὰ πρέπει νὰ παρατηρήσουμε ὅτι βεβαίως οἱ εἰκόνες μὲ τὶς ὅποιες ἐμφανίζονται τέτοια ὄράματα, συνήθως σὲ ὄνειρα, δὲν «φωτογραφίζουν» κατ' ἀνάγκη τὸν τρόπο

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

ύπαρξης τῆς ψυχῆς μετὰ τὸν θάνατο. Πρόκειται περισσότερο γιὰ εἰκόνες οἱ ὁποῖες μεταβιβάζουν τὴν πνευματικὴν ἀλήθειαν τῆς βελτιώσεως τῆς καταστάσεως τῆς ψυχῆς στὸν ἄλλο κόσμο χάρη στὶς προσευχὲς ἐκείνων ποὺ παραμένουν στὸν κόσμο τοῦτο.

(Πηγή: agiazone.gr)